

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 10

БИЛТЕН

ОКТОБАР 2012

САДРЖАЈ

1. Услови и начин коришћења субвенција за ратарску производњу и производњу кромпира у 2012. год. - <i>дипл.инж АЕ Слободан Јаћимовић</i>	3
2. Услови и начин коришћења средстава за регресирање дизел горива за јесење радове у пољопривреди у 2012. год. - <i>дипл.инж АЕ Слободан Јаћимовић</i>	3
3. Сетва озимих житарица – <i>дипл.инж.Радојка Николић</i>	4
4. Гајење ораха и сортимент - <i>дипл.инж.Живомир Николић</i>	5

АГРОЕКОНОМИЈА

УСЛОВИ И НАЧИН КОРИШЋЕЊА СУБВЕНЦИЈА ЗА РАТАРСКУ ПРОИЗВОДЊУ И ПРОИЗВОДЊУ КРОМПИРА У 2012. ГОДИНИ

Право на коришћење субвенције има физичко лице, носилац породичног пољопривредног газдинства под условом да је:

- уписано у Регистар пољопривредних газдинстава са активним статусом у складу са Правилником,
- на дан 9. априла 2012. године имало пријављене површине под одговарајућом групом пољопривредних култура, у складу са Правилником.

Корисник субвенције има право на субвенцију у износу од **6.420 динара по хектару** пријављене површине у складу са Правилником **умањену за износ аванса** оствареног по основу Уредбе о условима и начину коришћења премије за производњу житарица и кромпира, Уредбе о условима и начину коришћења премије за индустријско биље и Уредбе о условима и начину коришћења премије за производњу дувана у листу.

Корисник субвенције подноси захтев за коришћење субвенције Министарству финансија и привреде - Управи за трезор до **1. децембра 2012. године** на обрасцу - **Захтев за исплату субвенције за ратарску производњу и производњу кромпира у 2012. години**, који се може узети у трезору.

Управа исплаћује субвенцију по пријему захтева, а након провере података о испуњености услова и по одбитку износа примљеног на име аванса.

Субвенције се исплаћују према редоследу подношења захтева до износа средстава обезбеђених Законом о буџету Републике Србије за 2012. годину.

Дипл.инж. АЕ Слободан Јаћимовић

АГРОЕКОНОМИЈА

УСЛОВИ И НАЧИН КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА ЗА РЕГРЕСИРАЊЕ ДИЗЕЛ ГОРИВА ЗА ЈЕСЕЊЕ РАДОВЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ У 2012. ГОДИНИ

Право на регресирање дизел горива Д-2, односно еуродизела има физичко лице-носилац породичног пољопривредног газдинства уписано у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником и налази се у активном статусу, у количини од **40 литара по хектару** пријављеног обрадивог земљишта, у складу са Правилником на дан 9. априла 2012. године.

Продају дизел горива Д-2, односно еуродизела се обавља у периоду од 15. септембра до 15. новембра 2012. године, на малопродајним објектима овлашћеног дистрибутера - НИС АД, издаје фискални исечак у два примерка и на полеђини тих исечака дужан је да упише број пољопривредног газдинства и овери печатом и потписом.

Важећа малопродајна цена дизел горива, коју плаћа купац регресира се у висини од **23,00 динара по литру** од стране Министарства, у висини **рефакције плаћене акцизе** као и у висини

попуста одобреног од стране овлашћеног дистрибутера који износи 15,40 динара по литри дизел горива Д2 и 1,50 динара по литри евродизела.

Наведени повраћај на дан 13.09.2012. године би износио укупно **72,97 динара по литри дизел Д2 горива** односно **59,07 динара по литри евродизела.**

Апелујемо на пољопривредне произвођаче да током куповине горива обраде пажњу на тачан број регистрованог пољопривредног газдинства које се уписује на фискални рачун приликом куповине као и да се пре куповине распитају о важећој малопродајној цени јер цене горива нису исте на свим малопродајним објектима дистрибутера. Гориво се може куповати више пута али се захтеви за регресирање и рефакцију плаћене акцизе могу поднети само једном, надлежној филијали Управе за трезор, најкасније до 22. новембра 2012. године.

Захтев за остваривање права за регресирање дизел горива подноси се у два примерка Министарству финансија и привреде – Управи за трезор најкасније до **22. новембра 2012.** године на Обрасцу – Захтев за регресирање дизел горива за јесење радове у 2012. години, који може да се подигне у трезору.

Када пољопривредник купи количину горива која му припада, са попуњеним фискалним рачунима одлази у Управу за трезор у његовом месту и подноси два захтева. Један је за регрес горива које даје Министарство и он износи 23 динара по литру уз попуст који даје овлашћени дистрибутер од **15,40 динара за Д2 и 1,50 динар за евродизел.** Други захтев је износ рефакције, чији износ ће бити утврђен у складу са прописима о повраћају акцизе.

Дипл.инж. АЕ Слободан Јаћимовић

РАТАРСТВО

СЕТВА ОЗИМИХ ЖИТАРИЦА

Услови под којима треба да се обави јесења сетва су изузетно неповољни.

Дуготрајна суша је утицала изузетно неповољно на стање земљишта тако да је немогуће класичним начином обрадити земљиште. Стрна жита користе продужено дејство дубоке обраде под предусевом. На нашем подручју предусев је углавном кукуруз где је примењена дубока обрада на 25-30 цм тако да је могуће тањирачама обрадити земљиште. Услов за примену тањираче је да нема много жетвених остатака и да њиве нису заражене дивљим сирком.

Предсетвену припрему треба обавити квалитетно како би се сетва обавила што боље и како би се омогућили добри услови за клијање и ницање семена. После сетве је обавезна мера **ваљање.**

Избор сорте је важан чинилац производње јер је она носилац приноса и квалитета зрна пшенице и јечма. Добра сорта треба да има велики потенцијал за принос, солидну отпорност према најважнијим болестима, еластично стабло које не полеже, као и да је прилагођена одређеном агроколошком рејону. Произвођачи који сеју пшеницу на већим површинама треба да гаје више сорти које се разликују по својим особинама. Ово због тога што је утицај године односно климатских чинилаца на сорту веома изражен.

Најприносније сорте предходне године су НС 40 С, Симонида, Звездана и Рапсодија.

СИМОНИДА – средње рана сорта, веома добра отпорност на зиму и полагање. Садржај протеина 12-14 %. Оптималан рок сетве је од 5 – 25 октобра.

НС 40 С - Средње рана сорта, врло добра отпорност на зиму и на полагање. Изузетно висок потенцијал за принос. Садржај протеина 12 – 13 %. Сетвена норма је око 180 кг/ха.

РАПСОДИЈА – средње рана сорта, изузетна отпорност на зиму, на полагање и на сушу. Садржај протеина око 13 %. Изузетно адаптивна у различитим агроколошким условима.

ЗВЕЗДАНА – средње касна сорта, одлична отпорност на зиму и на полегање. Сорта намењена за све услове производње.

Због недостатка сточне хране препоручујемо произвођачима сетву озимог јечма и тритикалеа.

Озиме јечам је осетљив на рокове сетве, тако да га треба сејати почетком октобра када временски услови дозволе припрему земљишта. Препоручене сорте јечма за наше подручје су : Нониус, Озрен, НС 313 , и НС 529.

НОНИУС – шестореди сточни јечам, средње рана сорта, добре отпорности на зиму. Садржај протеина преко 12 %. Гаји се на свим типовима земљишта. Намењен је исхрани стоке.

ОЗРЕН – шестореди јечам, рана сорта, отпоран на ниске температуре и на полегање. Садржај протеина око 12 %.. Одличан је за сточну храну.

Озиме тритикале се сеје од 10 до 25 октобра.

Сорта ОДИСЕЈ је веома приносна . Остварује приносе преко 10 т/ха. Гаји се на свим типовима земљишта , подноси лошије услове средине и не захтева велика улагања. Садржај протеина у зрну је 12 15 %. Може се користити на разне начине : као зрно у исхрани стоке, као силажа, у испаше говеда у фази пуног бокорења, а помешан са квалитетном пшеницом за справљање хлеба.

За нормалну производњу пшенице тј. принос 4,5 до 6 т/ха неопходно је да се унесу 300 - 500 кг/ха НПК ђубрива. Пшеница ће боље поднети смањену количину ђубрива ако се засеје од 5 до 20 октобра. Тада ће боље да се укорени паће билци бити на располагању више хранива и воде. Уколико је велика количина жетвених остатака потребно је да се УРЕА затањира како би се што боље разложити жетвени остаци . Количина уреје је 100 – 150 кг/ха.

Густина сетве треба да буде прилагођена сорти, квалитету предсетвене припреме земљишта као и самог семена.

Дипл. инг. Радојка Николић

ВОЋАРСТВО

ГАЈЕЊЕ ОРАХА И СОРТИМЕНТ

Орах је дефицитарна воћка, према неким подацима скоро десетак пута више увозимо плод него што га производимо. Цена на тржишту је добра, плодови се лако беру, добро чувају и добро транспортују. Орах не захтева интензивну заштиту од биљних болести и штеточина, па се може говорити о здравствено безбедној храни. Поред тога што се плодови користе у свежем стању и за прераду у кондиторској индустрији, употребну вредност имају и љуска и лист ораха (за бојење) а посебну цену има и дрво ораха као техничка грађа и у индустрији намештаја као и за израду кундака код ловачког наоружања. Орах по једном хектару даје приходе неколико пута веће него ратарске културе и због тога је орах веома цењен и тражен у последње време.

При подизању нових засада посебно треба обратити пажњу око избора рејона за његово гајење. Засаде ораха не треба подизати на местима где се задржавају хладне ваздушне масе (котлине и долине), где се јављају позни пролећни и рани јесењи мразеви.

Орах се може успешно гајити на свим типовима земљишта, па ипак нове засаде треба подизати на плодним земљиштима, а мелиоративно ђубрење треба извршити на основу педолошке анализе. Посебно треба обратити пажњу при заснивању засад да се обезбеде сорте опрашивачи јер се тиме обезбеђује и бољи приноси. Обично се саде једна или две главне сорте, и две до три сорте опрашивачи. За успешно гајење ораха у невиногрдарској зони (континентална клима) засаде треба

подизати сортама које имају краћу вегетацију, како би се умањило штетно дејство мразева. Препоручују се следеће сорте: *Расна*, *Касни родни*, *Јупитер*, *Г-139*, *Шампион*, а за виногрдарску зону поред ових сорти могу се гајити и сорте: *Шејново*, *Срем* и *Тиса*. Ако се испуне сви агротехнички и помотехнички услови и правилним избором сорти за одговарајући рејон, у пуној родности орах може да да род преко 3 тоне у љусци, односно 1,2-1,5 тона у језгри, па се орах сматра веома рентабилном воћном врстом.

Размак садње и величина круне

Обзиром да је орах биљна врста са врло израженом снагом раста, растојање у реду и између редова могло би да буде од 8 до 11 метара на веома плодним земљиштима, и од 8 до 6 метара на сиромашним земљиштима.

Висину дебла у плантажи треба одредити у складу са наменом гајења ораха. Дебло је дуже уколико се планира производња плодова и дрвета. Тамо где су повољни услови за гајење ораха висина дебла не треба да буде преко 120 цм. Уколико је већа дужина од 120 цм биљке се слабије развијају и касније ступају у период плодоношења и то за сваких 20 цм преко 120 цм биљке касне за годину дана у плодоношењу.

Сортимент

Шејново је најстарија бугарска сорта, средње је бујности и добре родности, карактерише се тиме што се скелетне гране у односу на водилицу развијају под већим углом. Шејново је једна од отпорних сорти према патогенима, плод је средње крупан од 11 до 12 грама. Језгра је нешто тамније боје што се сматра недостатком. Радман језгре је врло висок око 54%. У нашим условима за добар род ове сорте потребан је један добар опрашивач који касније реса нпр. наша сорта *Расна*. Ову сорту препоручујемо за гајење у нашим условима.

Расна се одликује краћом вегетацијом која почиње 2 до 3 дана после Шампиона а завршава се 7 дана касније. Врло је отпорна на *Гномониу Јунгландис*, врло је родна и мање је бујности. Ова сорта почиње да рађа још у растилу. Крупноћа плода је 14 грама а радман језгре је 52%, па се ова сорта препоручује за гајење у континенталним условима као пратећа сорти Шејново. Често се користи и као добар опрашивач за друге сорте. За ову сорту добар је Јупитер.

Касни родни се одликује веома касном пролећне мразеве, врло је отпорна на *Гномониу Јунгландис*, веома је родна, мале бујности. Плодови вегетацијом која почиње 15 дана после Шампиона а 10 дана касније је завршава. Редовно избегава позне су крупноће око 12 грама, језгра је светле боје. Радман језгре је око 46% па се то сматра једином маном ове сорте.

Шампион се одликује краћом вегетацијом која почиње 2 до 3 дана после Шејнова а завршава се 10 дана пре Шејнова. Релативно је отпорна на *Гномониу Јунгландис* и мраз. Врло је родна и редовно рађа, плод је крупноће од 13 до 14 грама, а језгра је светло жуте боје, радман језгре је преко 58%. Добри опрашивачи су Јупитер, Г-139 и Расна.

Срем има вегетацију сличну сорти Шејново, средње рано започиње вегетацију а нешто касније је завршава. Веома је отпорна на *Гномониу Јунгландис*, средње је бујна и врло родна сорта, плод је врло крупан око 15 грама, радман језгре је око 57%. Врло је родна и квалитетна сорта.

Г-139 је стара немачка сорта која се одликује каснијем кретањем вегетације па тиме избегава оштећења од позних пролећних мразева. Релативно је отпорна на *Гномониу Јунгландис*. Поред сорте Шејново код нас је најзаступљенија сорта у засадима.

Дипл.инг. Живомир Николић

***

ПСС КРУШЕВАЦ